

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**за матеріалами IV Всеукраїнської
науково-практичної конференції**

***«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й
ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ
ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»***

30-31 березня 2020 р.

м. Дніпро

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Інститут модернізації змісту освіти
Національна металургійна академія України
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
Полтавська державна аграрна академія

Збірник наукових праць за матеріалами
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ Й ОПОДАТКУВАННЯ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
ТЕОРЕТИЧНІ, ПРАКТИЧНІ ТА ОСВІТЯНСЬКІ АСПЕКТИ»

30-31 березня 2020 р.

Лист МОН України від 05.02.2020 № 22.1/10-280

м. Дніпро

- optimal economic and environmental strategies for field development. *Procedia Environmental Science, Engineering and Management*. 2019. № 6(3). С. 463–471.
6. Khorolskyi A., Hrinov V., Mamaikin O. (2019). New approach to the design of mining operations. In *Physical & Chemical Geotechnologies*. 2019. Dnipro University of Technologies. С. 29-31.
  7. Khomenko O., Kononenko M., Myronova I. Ecologic-and-technical aspects of iron-ore underground mining. *Mining of mineral deposits*. 2017. № 11(2). С. 59-67.
  8. Khomenko O., Kononenko M., Myronova I., Sudakov A. Increasing ecological safety during underground mining of iron-ore deposits. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2018. № 2. С. 29-38.
  9. Mamaikin O., Sotskov V., Demchenko Y., Prykhorchuk O. Productive flows control in coal mines under the condition of diversification of production. In *E3S Web of Conferences*. 2018. №60. С.0008.
  10. Salli S., Pochepov V., Mamaykin O. Theoretical aspects of the potential technological schemes evaluation and their susceptibility to innovations. *Progressive Technologies of Coal, Coalbed Methane, and Ores Mining*. 2014. С. 491-496.

Вайсєро Я.І.

студентка факультету міжнародної економіки,

к.е.н., доцент Гайдаєнко О.М.

доцент кафедри економічного аналізу,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса

E-mail: samsvip1@ukr.net

ІНДИКАТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах євроінтеграційних процесів та посилення міжнародних економічних зв'язків перед вітчизняними підприємствами постає ціла низка

питань, що потребують узгодження зі світовою практикою управління господарською діяльністю. Однак на тлі глибокого опрацювання проблем управління діловою активністю промислових підприємств залишаються недостатньо дослідженими питання відновлення та забезпечення стану ділової активності в посткризових умовах економічного розвитку; вимагають узагальнення та подальшого розвитку теоретико-методичні та практичні підходи до вдосконалення управління діловою активністю підприємства.

Ш. Шовхалов зазначає, що поняття «ділова активність» дуже багатогранне, яке не має єдиного тлумачення серед вітчизняних економістів, що дає широкий простір для дослідження її сутності [1, с.35-43]. Ділова активність підприємства - це результативність роботи підприємства порівняно величини авансованих ресурсів або величини їх споживання в процесі виробництва, яка в фінансовому аспекті проявляється, в першу чергу, в швидкості обороту його засобів [2, с.119-124]. Схожий підхід пропонує В.Ю. Дуб, який визначає ділову активність як результат і ефективність поточної основної виробничої діяльності підприємства, а також результат ефективного використання коштів господарюючого суб'єкта, який залежить від швидкості обороту оборотних коштів господарюючого суб'єкта [3, с.14-19]. І.М. Марченко розглядає дане поняття з позиції менеджменту - це динамічність розвитку підприємства, досягнення ним поставлених цілей за допомогою інтенсивного і ефективного використання економічного потенціалу, розширення ринків збуту своєї продукції і встановлення стабільності фінансового становища підприємства в умовах ринкової економіки [4, с.133-139].

Аналіз ділової активності важливий з трьох причин: по-перше, від швидкості обороту коштів залежить розмір річного обороту; по-друге, з розмірами обороту, а, отже, й з оборотністю пов'язана відносна величина умовно-постійних витрат: чим швидше оборот, тим менше на кожний оборот доводиться цих витрат. По-третє, прискорення обороту на тій чи іншій стадії кругообігу коштів спричиняє прискорення обороту й на інших стадіях, а також до вивільнення коштів, які можуть бути використані на інших ділянках роботи

підприємства. Отже, для того, щоб утриматися на ринку підприємству необхідно підвищувати швидкість обороту та залишатися конкурентоспроможним. З цією метою необхідно впроваджувати не лише нові технології безпосередньо у виробництві, а й займатися довгостроковим прогнозуванням показників, які характеризують економічну ефективність підприємств [9].

Ділова активність підприємства у фінансовому аспекті проявляється, в першу чергу, в швидкості обороту його засобів. Аналіз ділової активності організації займається вивченням різних рівнів і динаміки коефіцієнтів оборотності оборотних коштів.

Ділова активність організації дуже чутлива до постійних змін різних умов і факторів. Макроекономічні фактори роблять базисне вплив на ділову активність господарюючих суб'єктів, і під впливом цих факторів також може вироблятися або сприятливий «підприємницький клімат», що активізує умови для активного поведінки господарюючого суб'єкта, або навпаки – передумови до скорочення і припинення ділової активності підприємства [5, с.61]. Досить високу цінність мають також внутрішні чинники, в принципі ті, що підконтрольні керівництву організації. Разом з тим, від характеру і ступеня ділової активності залежать, по суті, структура капіталу, його платоспроможність, ліквідність, потенціал організації та ін.

Аналіз ділової активності підприємств проводять з метою виявлення вразливих місць і визначення шляхів їх усунення. Напрямами підвищення ділової активності підприємства є:

- підвищення ефективності діяльності підприємства здійснюється за рахунок прискорення обертання ресурсів і скорочення періоду їх обороту;
- збільшення числа обертів можливе шляхом скорочення періоду виробництва або скорочення періоду обігу;
- скорочення періоду виробництва потребує вдосконалення технології, модернізації і автоматизації виробництва;
- скорочення періоду обігу потребує більш ефективного і раціонального

використання ресурсів, прискорення документообороту і розрахунків. Чим швидше обертаються ресурси підприємства, тим менший обсяг їх потрібен для здійснення операційної діяльності і тим ефективніша діяльність підприємства;

- підвищення продуктивності праці за рахунок преміювання працівників та кращого мотивування їх, а також за рахунок створення гідних умов роботи (працівники повинні бути забезпечені потрібним спеодягом, мати по 5 хвилин перерви кожну годину, тощо);

- покращення структури матеріаломісткості виробництва (перегляд затрат сировини та матеріалів, максимальне використання залишків сировини, закупівля матеріалу тільки за потребою, щоб останній не залишався на складі, тощо);

- підвищення фондоозброєності, за рахунок збільшення основних фондів. Останнє можна зробити за допомогою реінвестування вільних коштів у виробництво [8, с.560].

Оцінка ділової активності проводиться як на якісному, так і кількісному рівнях. Аналіз оцінки ділової активності підприємства на кількісному рівні, здійснюється на основі результатів розрахунку ряду показників, які характеризують ефективність діяльності організації в цілому. Отримання прибутку від ділової активності в умовах ринку є обов'язковою умовою функціонування підприємства. Його життєздатність багато в чому залежить від того, якою мірою забезпечена фінансова віддача авансованих засобів, наскільки досягнутий рівень прибутковості створює економічні стимули подальшого зростання виробництва [10].

Аналіз підприємства на якісному рівні передбачає діяльність фірми по неформальним ознакам: широту ринків збутової політики (внутрішніх і зовнішніх), імідж і ділова репутація підприємства, кількість постійних покупців, споживачів, послуг, рівень популярності підприємств, конкурентоспроможність даного підприємства, постійні постачальники, довгострокові договори купівлі -продажу, рівень попиту продукції саме цього підприємства на ринку, ринок збуту (обсяг продукції, призначеної для експорту), щорічні темпи розширено та ін. [6, с.98].

Перераховані критерії раціонально зіставляти з подібними нормами інших господарюючих суб'єктів, які діють в цій галузі бізнесу. Кількісні ознаки ділової активності підприємства визначаються системою як абсолютних, так і відносних показників. Абсолютні показники характеризують співвідношення «витрати - прибуток», що є основою оцінки ефективності діяльності. З абсолютних показників доцільно виділяти обсяг вкладеного капіталу, обсяг реалізованої продукції підприємства, її товарів, робіт, послуг, прибуток, величину авансуемого капіталу, оборотних коштів, грошових потоків та ін.

Аналіз ділової активності підприємства складається з двох груп показників:

- а) загальні показники оборотності;
- б) показники управління активами.

Загальні відносні показники поділяються на дві групи:

1) Коефіцієнт, що характеризує швидкість обороту активів. Під швидкістю слід мати на увазі кількість оборотів активів за аналізований період – квартал або рік.

2) Коефіцієнт, що характеризує тривалість одного обороту. В даному випадку, тут розуміються терміни, протягом яких повертаються всі грошові кошти, які вкладаються у виробничі активи фірми.

Показники оборотності демонструють, скільки разів за період аналізу обертаються різні активи підприємства. На тривалість одного обороту цих активів вказує зворотна величина, помножена на кількість днів в аналізованому періоді. Коефіцієнти оборотності оборотних коштів важливі для оцінки фінансового потенціалу підприємства, так як швидкість обороту коштів має прямий вплив на рівень платоспроможності підприємства, а підвищення швидкості обороту коштів відображає при різних рівнозначних умовах збільшення виробничо-технічного потенціалу організації [7, с.357-359].

Отже, аналіз ділової активності підприємства – це системна оцінка ефективності використання суб'єктом господарювання своїх ресурсів задля досягнення позитивних результатів та створення сприятливого інвестиційного

клімату, а також підтримання стабільного фінансового стану та забезпечення постійного розширення й росту обсягів виробництва та реалізації продукції і послуг.

Рівень ділової активності підприємства залежить від оптимального розміру та структури оборотних активів підприємства, ступеня забезпечення їх власними джерелами формування та ефективності використання, що є особливо актуальним саме зараз, коли в Україні на більшості підприємств досі остаточно не вирішена проблема оптимізації розміру оборотних активів.

Список використаних джерел

1. Шовхалов Ш.А. Аналіз ділової активності комерційної організації: Шариатський погляд . *Економічний аналіз: теорія і практика*. 2014. № 27 (378). С. 35-43.
2. Евменова Т.А. Оцінка ділової активності на прикладі ТОВ «Торговий дім» САВВА ». *Економіка і управління в XXI столітті: тенденції розвитку*. 2016. № 26. С. 119-124.
3. Дуб В.Ю. Поняття ділової активності підприємства . *Сучасні тенденції в економіці та управлінні*. 2015. №33. С. 14-19.
4. Марченко І.М. Удосконалення аналізу ділової активності підприємства // *Науковий альманах*. 2015. № 7 (9). С. 133-139.
5. Дьоміна І. Д., Лейп А. Р. Моделювання залежності утворення дебіторської заборгованості від джерел фінансування . *Економічний аналіз: теорія і практика*. 2010. № 41. С. 61.
6. Асаул А. Н. Виробничо-економічний потенціал і ділова активність суб'єктів підприємницької діяльності // АНО «ІПЕВ». 2011. С. 98.
7. Дзахоева С. Л. Особливості ділової активності підприємства. *Молодий вчений*. 2015. №4. - С. 357-359. URL: <https://moluch.ru/archive/84/15644/> (дата звернення: 07.12.2019).
8. Ковальов В.В. Фінансовий аналіз: методи і процедури. М.: Фінанси і статистика, 2006. С. 560.

9. Гайдаєнко О.М. Аналіз ділової активності підприємства. Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: матер. II Міжн. наук.-прак. конф.: Одеса, 19-20 травня 2011 р. Одеса, 2011. С. 65-68.
10. Економічний аналіз. Навч. Посібник. / За ред. Волкової Н.А. Одеса: ОНЕУ, 2015. 314с.
11. Річні звіти акціонерних товариств. URL: <http://www.smida.gov.ua/> (дата звернення: 07.12.2019).

Герасименко В.В., Кільдей А.Д.
студенти кафедри економічної кібернетики,
д.е.н, професор Мішенін Є.В.
професор кафедри економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування,
Сумський державний університет
м. Суми
E-mail: valeriyagera16@gmail.com

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК СКЛАДОВА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ПРИРОДОГОСПОДАРЮВАННЯМ

Функціонування механізму економічно орієнтованого управління природокористуванням здійснюється через процеси соціально-економічної діяльності у сфері природогосподарювання, яка формується під впливом еколого-економічних інструментів і технологій функціональної, результативно-цільової, адаптаційної забезпечуючих підсистем [1]. Для оцінки результативності (ефективності) функціонування екологічно орієнтованого механізму управління природогосподарюванням необхідна підсистема верифікації.

Еколого-економічний аналіз є необхідною складовою забезпечуючої та адаптаційної підсистем для еколого-економічної оцінки планових результатів